

Przebieg linii, punkty wzrostu

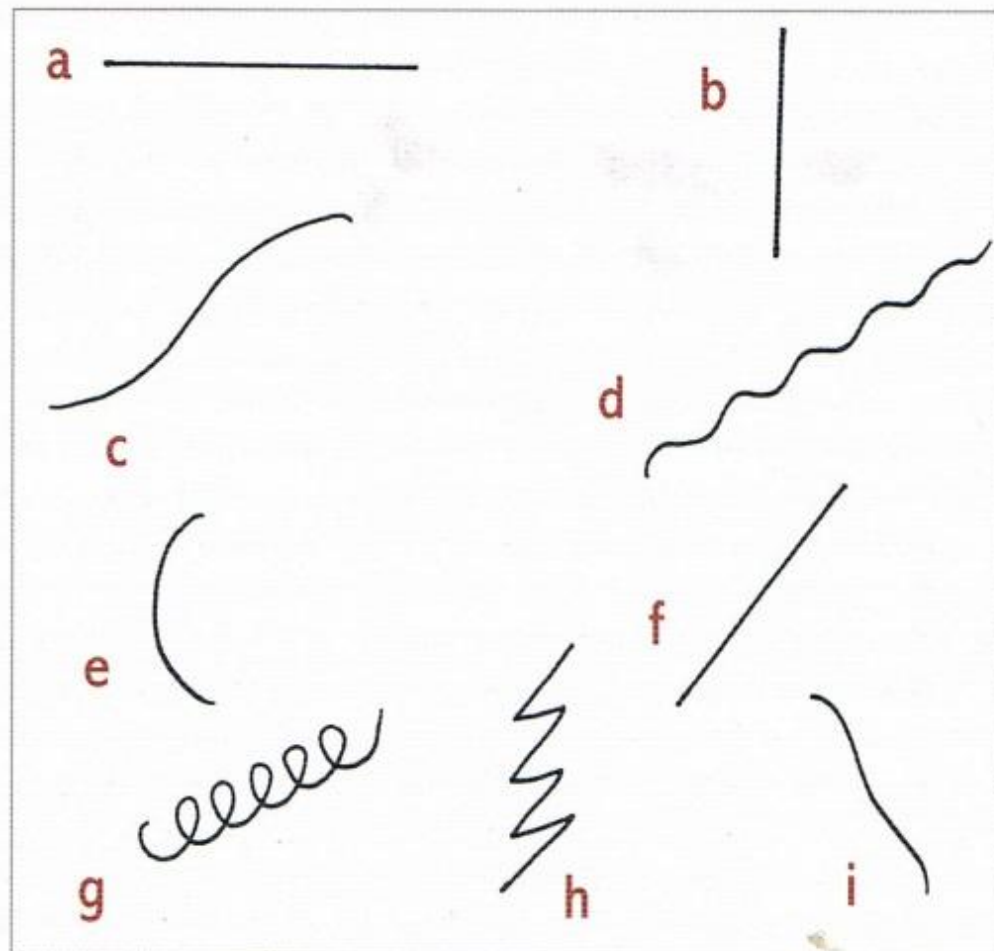
Linia

Linia jest elementem powstałym z uszeregowania punktów; ma kierunek, ogranicza płaszczyznę, bryłę lub przestrzeń, a w kompozycji jest przeciwieństwem punktu, chociaż z niego powstaje. W odbiorze linie wywołują różne wrażenia i w zależności od wyrazu i formy wyróżnia się **trzy podstawowe typy linii geometrycznych**:

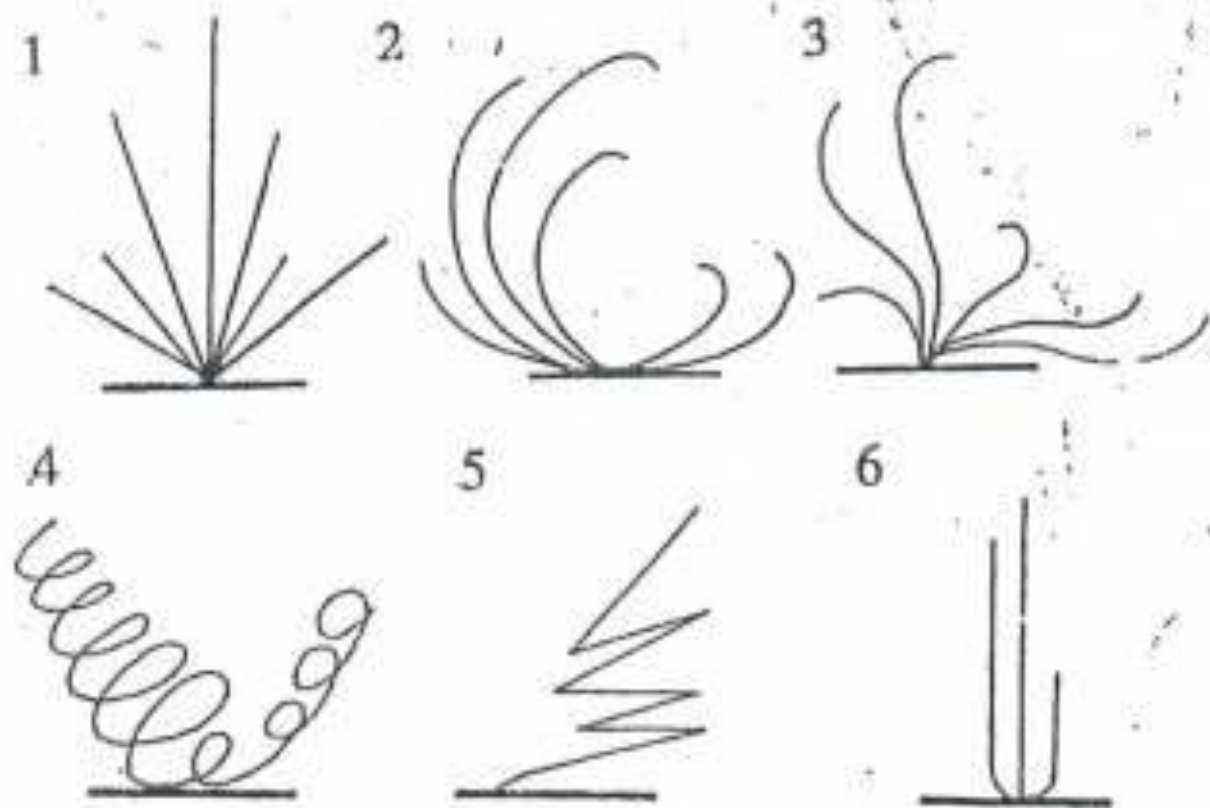
- **linia pozioma** jest związana z ziemią – podstawowa, pozycyjna lub „nośna”, wyraża spokój, chłód, stabilizację; związana z horyzontem, stanowi podstawę dla układu;

- **linia pionowa** jest przeciwna do linii poziomej – tworzy z nią kąt prosty; jest optymistyczna, pozytywna, uroczysta i ciepła; wyraża spokój, skierowana ku górze symbolizuje wznoszenie się do słońca, podkreśla uroczysty nastrój;

- **linie ukośne** są najczęściej spotykane w naturze – biegnąc w różnych kierunkach, wywołują zmienne wrażenia: linia wznosząca się od strony lewej ku prawej (działająca jak pion), wpływa na odbiorcę pozytywnie i optymistycznie; linia opadająca z lewej strony ku prawej oddziałuje odwrotnie – pasywnie lub wręcz negatywnie; linie te wyznaczane są przez łukowato wygięte liście (zielistka), pogięte pędy krzewów (wierzba odm. 'Tortuosa') lub rośliny pnące.

Rodzaje linii: a – pozioma, b – pionowa;
linie ukośne („w ruchu”): c – lekko wznosząca się (esowata),
d – falista, e – łukowata, f – ukośna prosta, g – spiralna,
h – zygzakowata, i – opadająca

*Rys. 8. Wrażenia wywoływane przez linie w układach kompozycyjnych
 1 - linie proste ukośne - siła, zdecydowanie, 2 - linie łukowate - łagodność,
 3 - linie esowate - delikatność, 4 - linie spiralne - rytm, 5 - linie zygzakowate
 - pośpiech, 6 - linie proste pionowe - spokój, stabilność.*

Linie wzrostu

Aktywność i pasywność

Im mocniej ruch wzrostowy odbija od pionu i im bliższy jest poziomowi, tym silniejsze wrażenie pasywności.

Wszystkie rośliny, zgodnie z ich genomem i warunkami siedliskowymi, cechują indywidualne ruchy rozwojowe i wzrostowe. Większość roślin w swoim rozwoju kieruje się w stronę światła i słońca, a tylko nieliczne zwracają się ku ziemi, czyli do dołu.

Poprzez wnikliwą obserwację kierunku ruchu łodyg rośliny i jej innych części (zob. tabela obok), danemu materiałowi roślinnemu można przypisać jeden z rodzajów ruchu: **aktywny** bądź **pasywny**.

W zależności od **siły** i **ruchu**, właściwych danemu materiałowi roślinnemu, komponowane rośliny wymagają określonej przestrzeni.

Linie wzrostu

Symbol	Linie wzrostu	Wrażenie	Przykładowe rośliny
	wzniesiona	najmocniejsze w wyrazie: szlachetna, dumna	ostróżka, mieczyk, dziewanna
	wzniesiona jednostronnie/rozchodzi się promieniście	wytworna, szlachetna, panująca	amarylis, lilia, nerina, strelcja, kalla
	wzniesiona, delikatnie rozpostarta	dopełniająca, ciążąca	róża, goździk, gerbera, dalia, cynia
	wychylona jednostronnie/we wszystkich kierunkach	dominująca lub towarzysząca, wytworna, mięka	agawa, juka, frezja, storczyk, wiele gatunków traw
	fantazyjna	towarzysząca, niewymuszona, swobodna	wierzba mandzurska, powojnik, powój
	skupiająca/ zbierająca	pasywna, spokojna, skupiająca, zamknięta	okrągłe formy liści poza rojnikiem
	opadająca/ spływająca	pasywna	gatunki bluszczu, lampion chiński

Przebieg linii

Bardzo ważny w komponowaniu kwiatów jest naturalny przebieg linii roślin i ich części, związany z rytmem i charakterem wzrostu, oraz ich pozycjonowanie w obiekcie florystycznym.

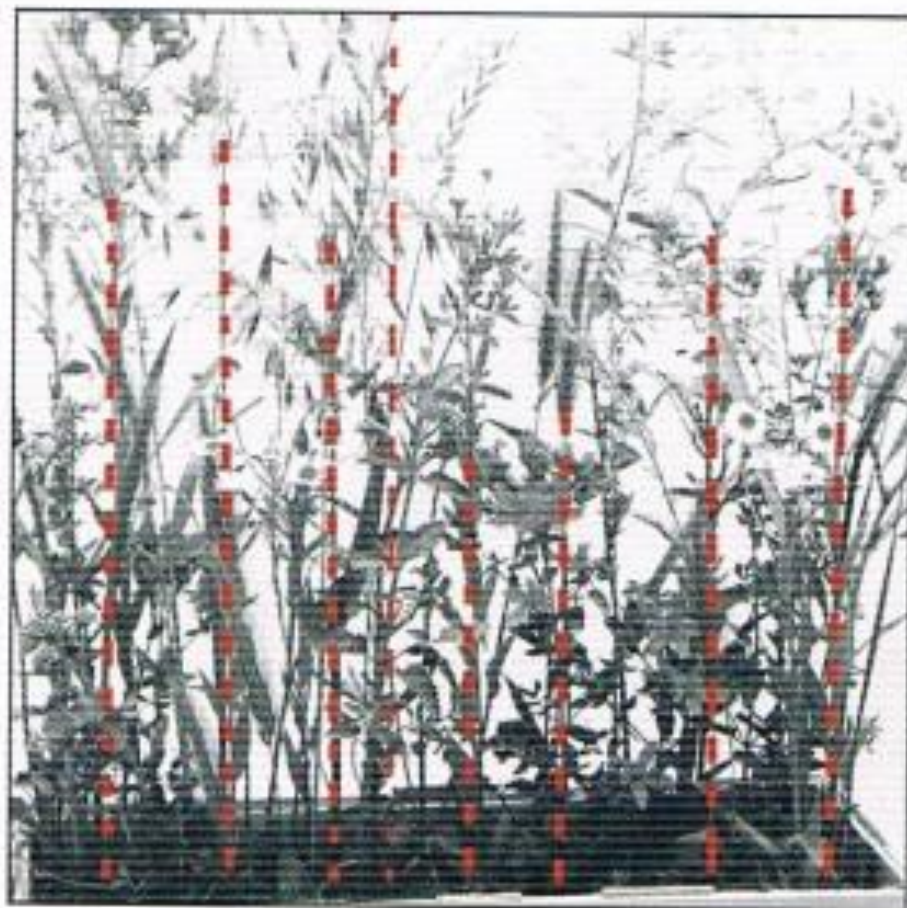
Przy promienistym (radialnym) przebiegu linii cały materiał roślinny układamy w taki sposób, by ruch – rzeczywiście bądź optycznie – brał swój początek w jednym punkcie wzrostu (punkcie zbiorczym). W wypadku bukietu takim punktem jest miejsce wiązania, a kompozycji – ustalony punkt w obrębie podstawy bądź poza nią.

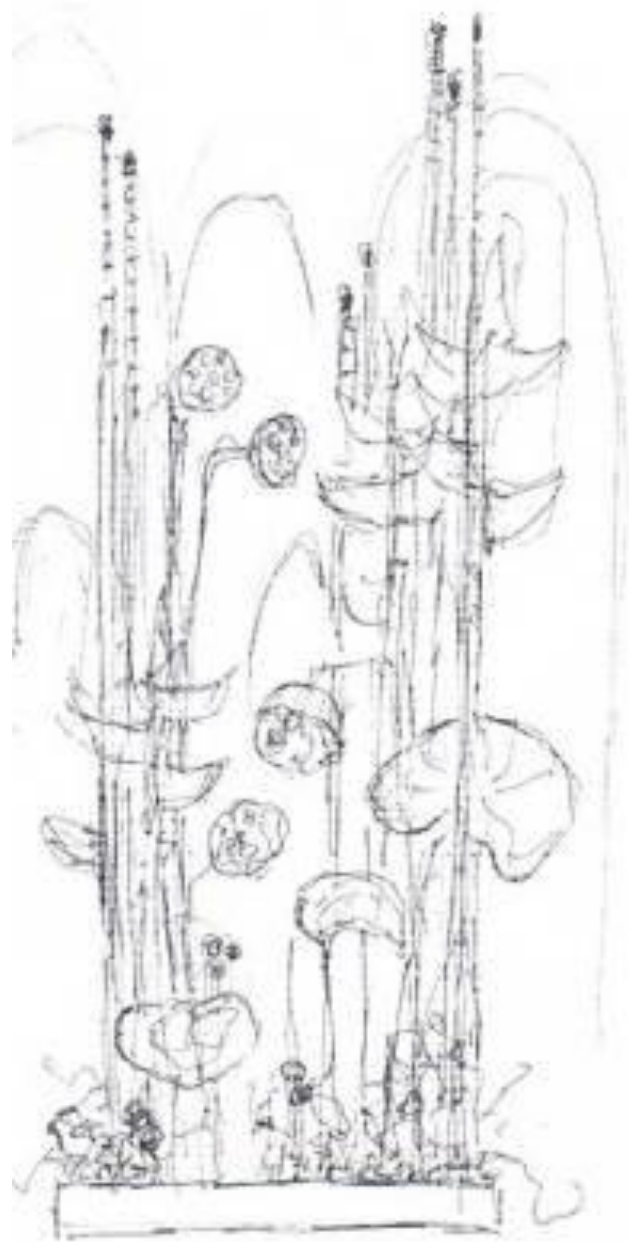
Rysunek 2.34. Promienisty
układ łodyg

Gdy części roślin ułożymy pionowo i równoległe (paralelnie), wszystkie tworzywa będą wyrastały z własnego punktu wzrostu i na większej części swojej długości zachowają równomierny odstęp. Istotnym aspektem jest przy tym widoczność łodyżek.

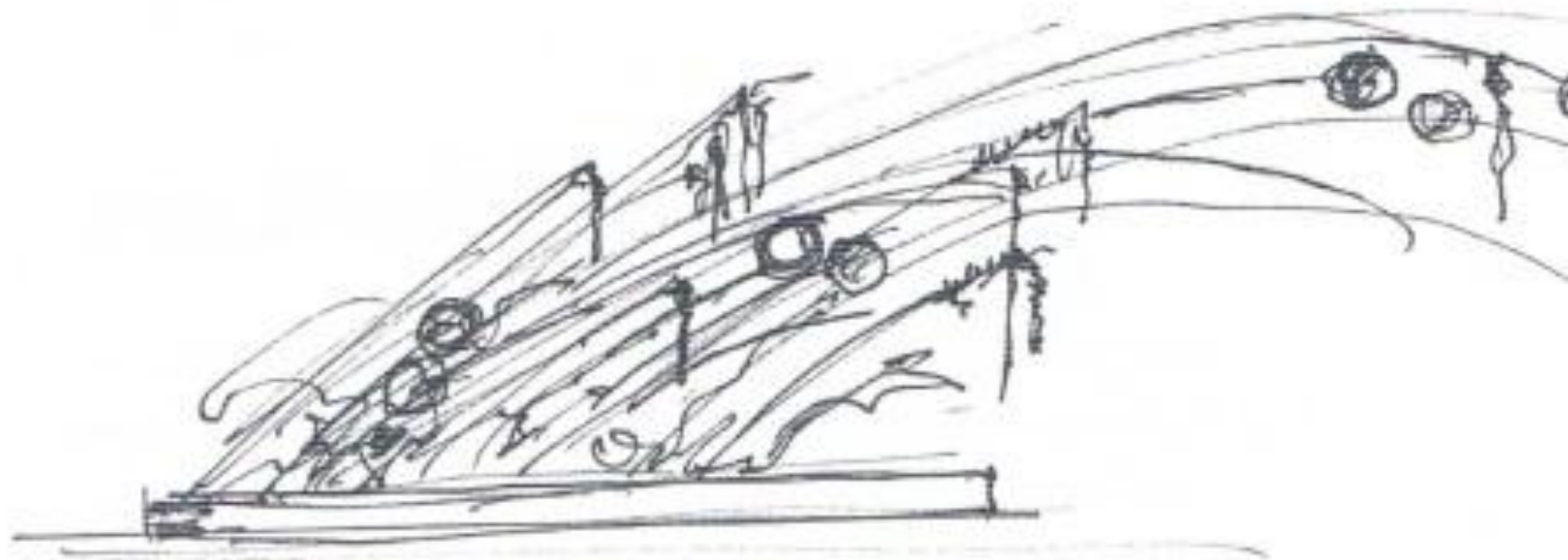
Rysunek 2.35. Paralelny układ łodyg

Ukośny przebieg linii (diagonalny)

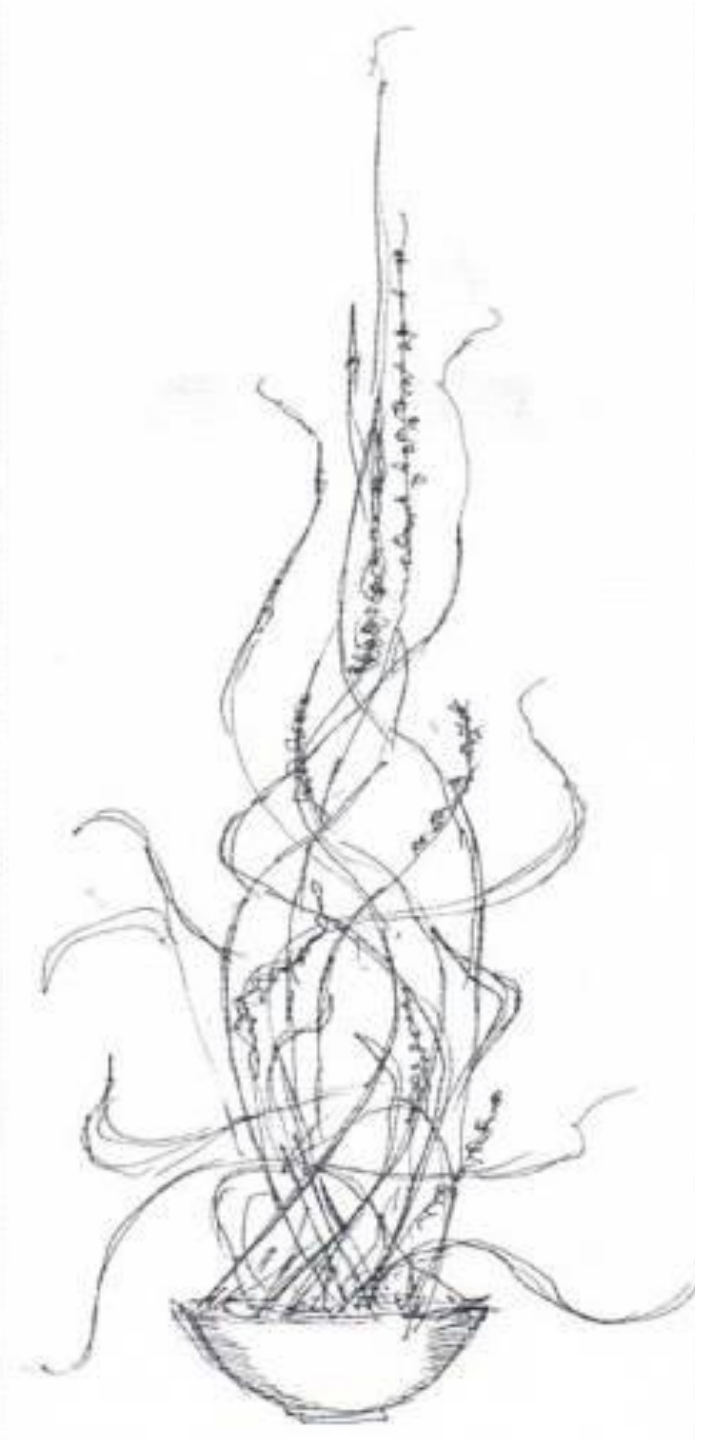
Jest on ukośnym, małym bratem wielkiego tematu równoległości. Znajdując rzadkie zastosowanie, opisuje jednostronne pochylenie kompozycji, gdzie linie w dużym stopniu ułożone są ukośnie. Kompozycje te są graficznie ciekawe w zakresie stylu formalno – liniowego, zgięte naturalnie przez wiatr w stylu wegetacyjnym (naturalistycznym), albo podporządkowane jakiemuś pomieszczeniu lub formalnemu założeniu w stylu dekoracyjnym.

Wijący się przebieg linii

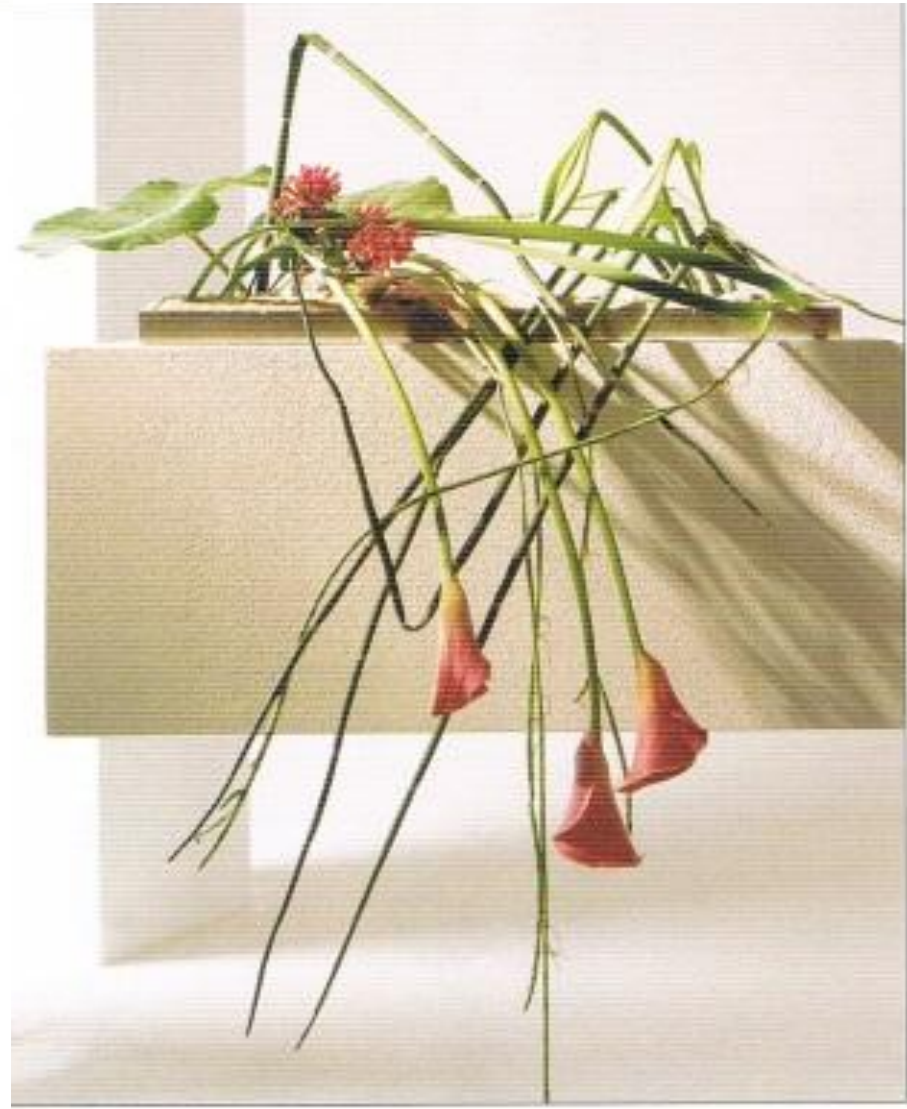
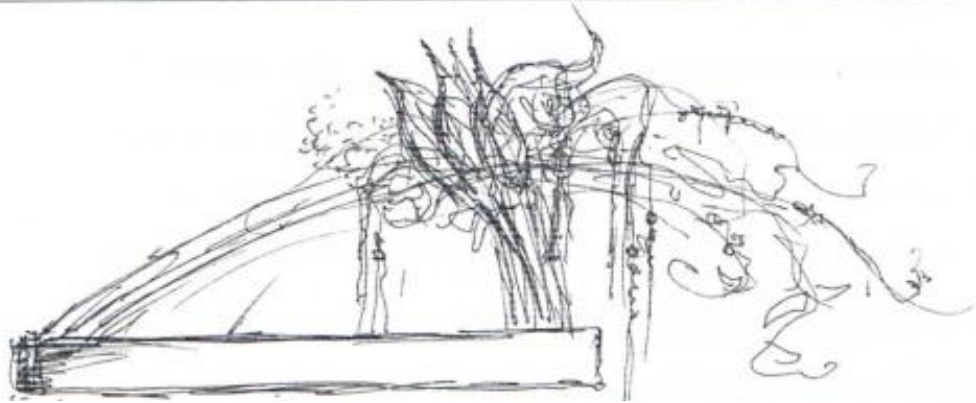
Wijący się przebieg linii spotyka się raczej w układach naturalistycznych niż przedstawionych bardziej dekoracyjnie czy liniowo. Chyba że, zostaje stworzona dekoracyjna struktura, gdzie nakładają się na siebie wijące linie z innymi roślinami, aby powstała forma ogólna z różnych form roślinnych, co z pewnością jest interesującą możliwością przedstawienia wijących się przebiegów linii. Taki efekt najłatwiej jest uzyskać z pnączy w połączeniu z innymi łodygami np. maków (*Papaver*) i czosnków (*Allium*), które im towarzyszą.

Przebieg linii przecinających się

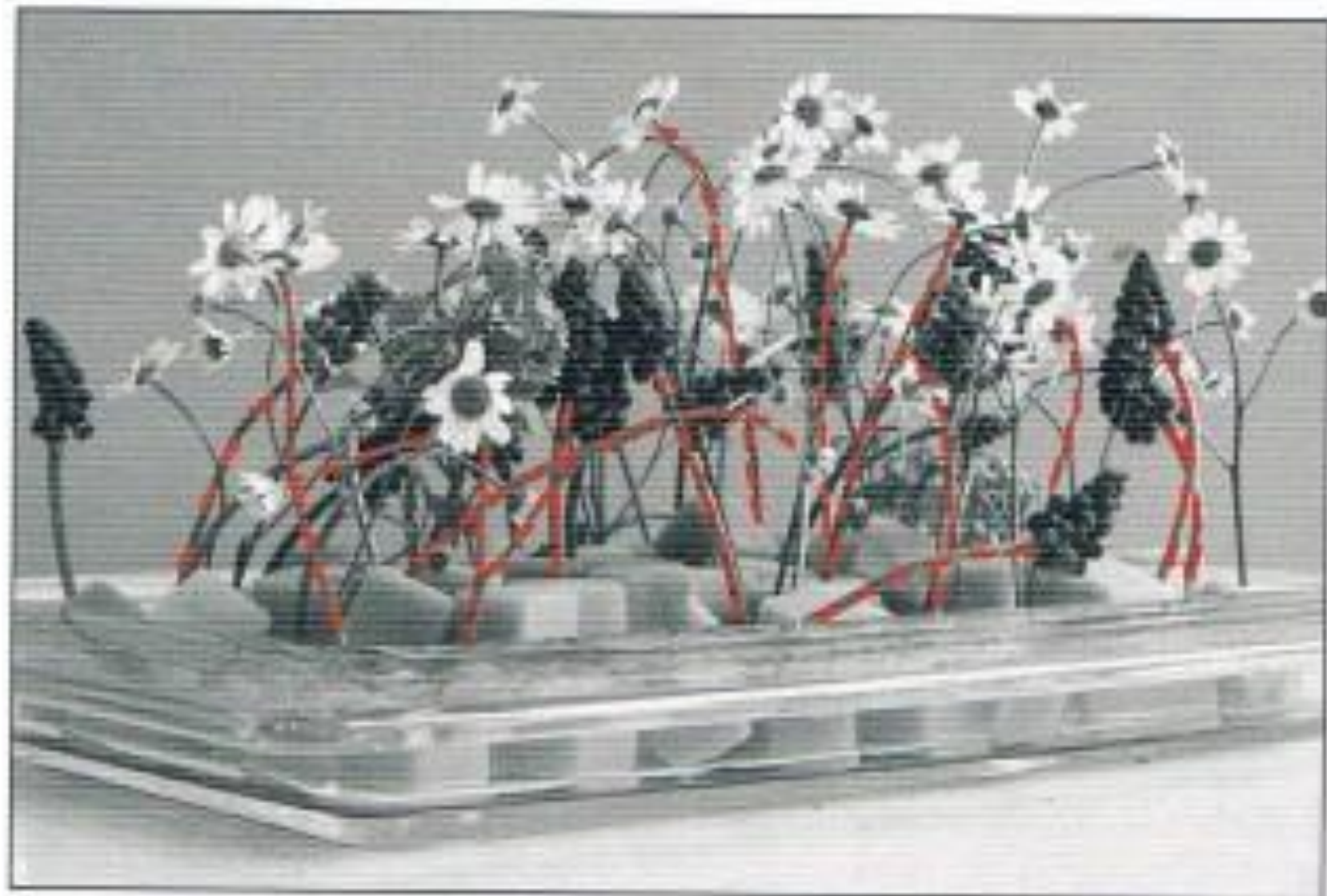
Przecinanie to motyw, który może występować w każdym stylu komponowania kwiatów. Linie części roślinnych przecinają się, a kierunki płynnie przechodzą jeden w drugi. Kwiaty o długich, bezlistnych łodygach i długie, giętkie trawy to idealny materiał do takich układów.

Swobodny (luźny) przebieg linii

W luźnym schemacie przebiegu linii unikamy skupiania łodyg w jednym punkcie (promieniście) czy kierowania ich w tę samą stronę (równoległe). Każde tworzywo roślinne ma własny punkt wzrostu, ale żadnego wspólnego prowadzenia linii.

Rysunek 2.36. Dowolny układ łądyg (praca autorstwa mistrzyni florystyki Małgorzaty Karolak z warszawskiej pracowni florystycznej Barwy Natury)

Płaski układ łądyg

Szczególnym przypadkiem układu łądyg jest natomiast układ płaski (rysunek 2.37), czyli kompozycja z krótko przyciętych kwiatów i zieleni, w której łądygi pozostają niewidoczne. W ten sposób tworzymy powierzchnię, a do głosu dochodzą przede wszystkim takie elementy kompozycji jak tekstury (i ich kontrasty), grupowanie, kolorystyka itp.

Rysunek 2.37. Płaski układ lodyg

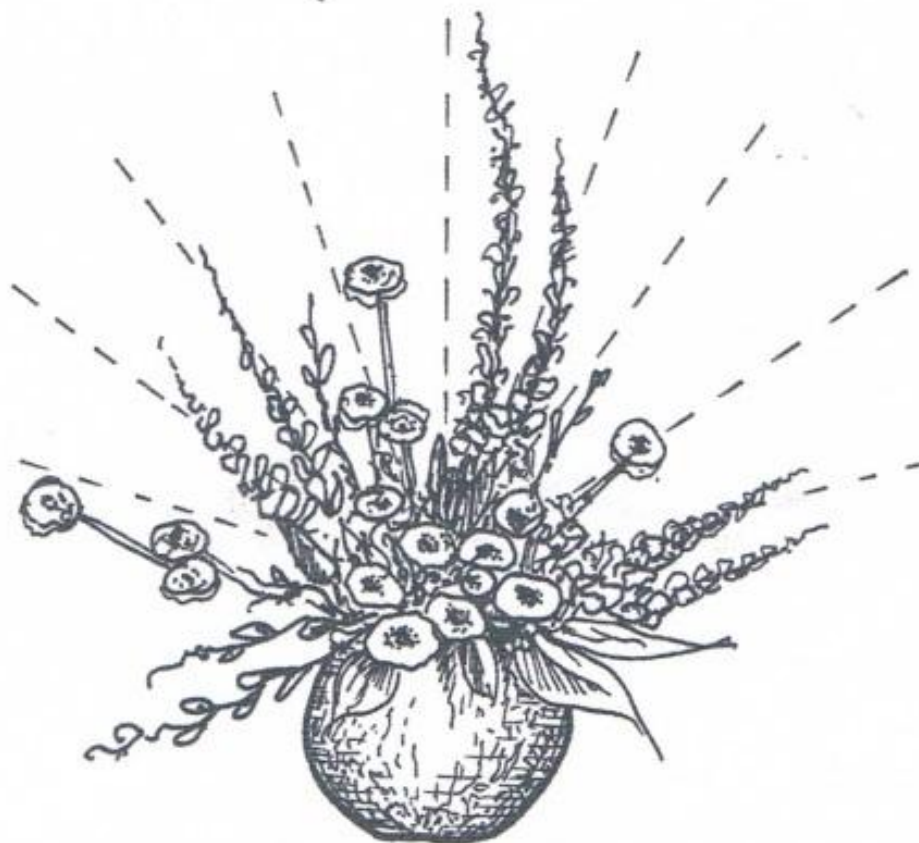
Punkty wzrostu

Pochodzenie roślin i przebieg roślinnych linii wzrostu to dwa aspekty, które odgrywają niezwykle ważną rolę w pozycjonowaniu punktów wzrostu (punktów zbiorczych).

Mogą one znajdować się w naczyniu, pod nim, nad nim lub obok niego. W bukiecie mamy tylko jeden punkt wzrostu (miejsce wiązania), w kompozycji natomiast możemy wyróżnić jeden lub kilka punktów wzrostu.

● **Punkt wzrostu wewnątrz naczynia**

– jest najczęściej stosowanym wariantem w kompozycjach kwiatowych. Charakterystyczny dla kompozycji o radialnym przebiegu linii (łodyg lub części roślin). Duża różnorodność naczyni stwarza wiele możliwości umiejscowienia punktu wzrostu. Im ciekawsze jest naczynie i bardziej interesujące linie roślin, tym większą trudność, ale i satysfakcję, daje znalezienie najlepszego sposobu na wyprowadzenie tych linii z naczynia.

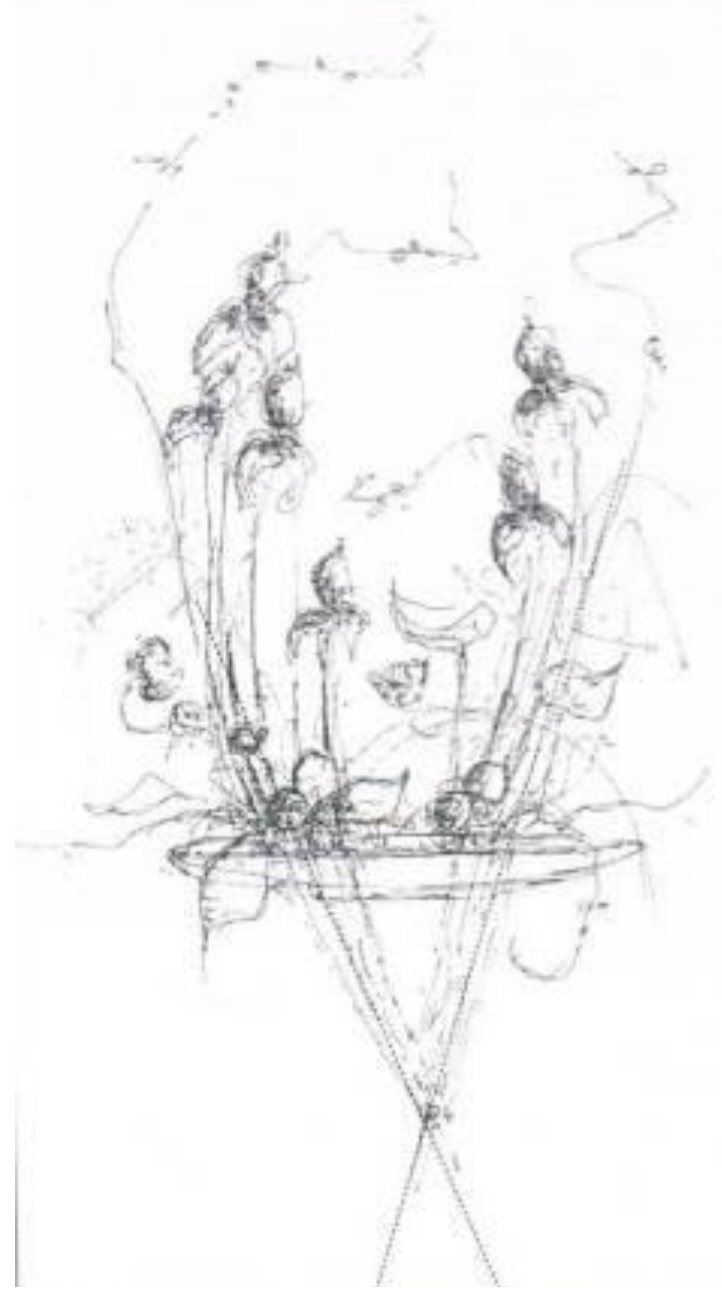
Środek ciężkości wewnątrz naczynia

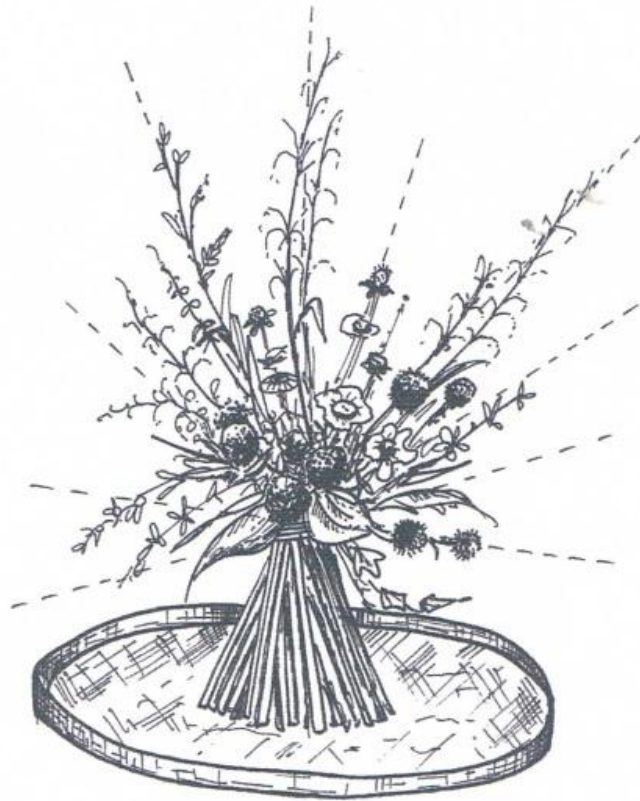
● **Punktu wzrostu poniżej naczynia** – linie roślinne zbiegają się poniżej naczynia, wtedy na górze powstaje więcej miejsca dla form. Linie te przechodzą przez podłoże. Taka pozycja punktu wzrostu uważana jest za bardzo interesującą.

Środek ciężkości kompozycji poniżej naczynia

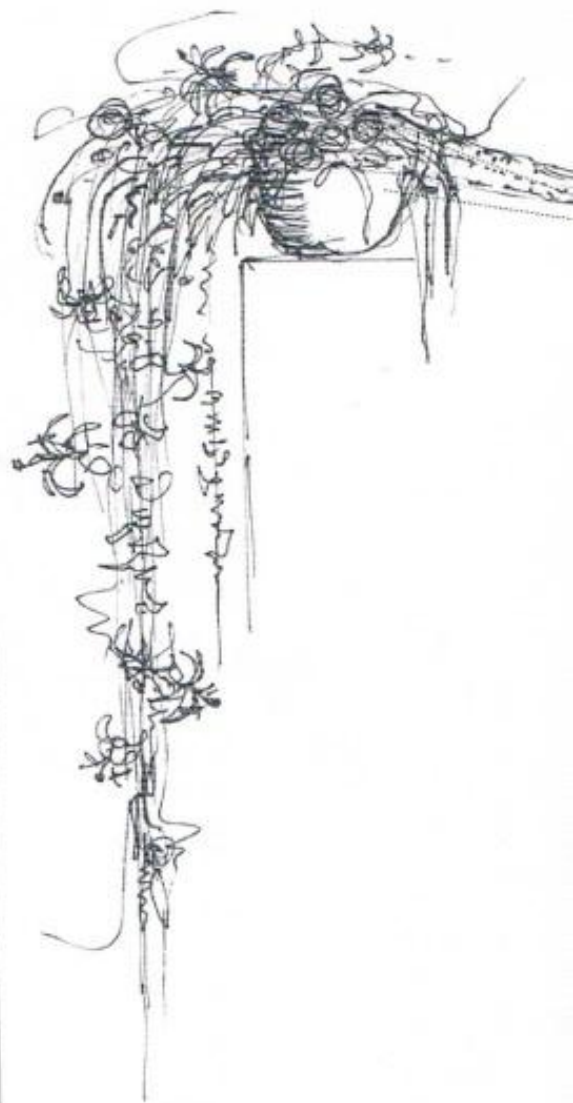
● Punkt wzrostu powyżej naczynia
– dotyczy związanych, wolno stojących wysokich bukietów, w których wyczuwa się brak punktu oparcia i poczucia statyki.

Środek ciężkości powyżej naczynia

● **Punkt wzrostu obok naczynia** – rzadko spotykana forma kompozycji, służąca głównie do dekoracji bufetów, lad, pólek, a także stosowana w kompozycjach wypływających z naczyń. Przydatne są w tym układzie formy o giętkich, poskręcanych i łagodnie „splywających” liniach.

Rodzaje i liczba punktów wzrostu (punktów zbiorczych)

Środkowy punkt zbiorczy (punkt wzrostu) jest punktem, z którego wychodzą liniowe elementy roślinne, jednak w taki sposób, jakby z niego wyrastały (w stylach dekoracyjnym i formalno-linearnym jest to również **punkt zbiorczy**). We florystyce jest wiele możliwości aranżacyjnych: kompozycja może zawierać więcej niż jeden punkt wzrostu, a więc kilka punktów zbiorczych oraz wyjściowych. Wprowadza się także pojęcie „substancji” lub „objętości” w miejsce „wysokości” ze względu na obfitość materiału roślinnego, a nie tylko zróżnicowania wysokości linii, z charakterystycznymi, licznymi punktami wzrostu.

● **Jeden środkowy punkt wzrostu** – to najczęściej stosowany wariant, szczególnie w kompozycjach radialnych, gdzie wszystkie linie wychodzą z jednego punktu lub punkt ten (środkowy punkt wzrostu, punkt zbiorczy) je przyciąga. Modelem tej kategorii ukształtowania są palmy lub paprocie, u których przebieg linii określa się jako „otwierające” się na zewnątrz.

● **Kilka środkowych punktów wzrostu** – w stylu wegetatywnym może występować ich wiele (kompozycje formalno-linearne mogą mieć również kilka punktów zbiorczych). Rodzajem porządku są tu symetria i asymetria zarówno w odniesieniu do szerokości, jak i głębokości układu.

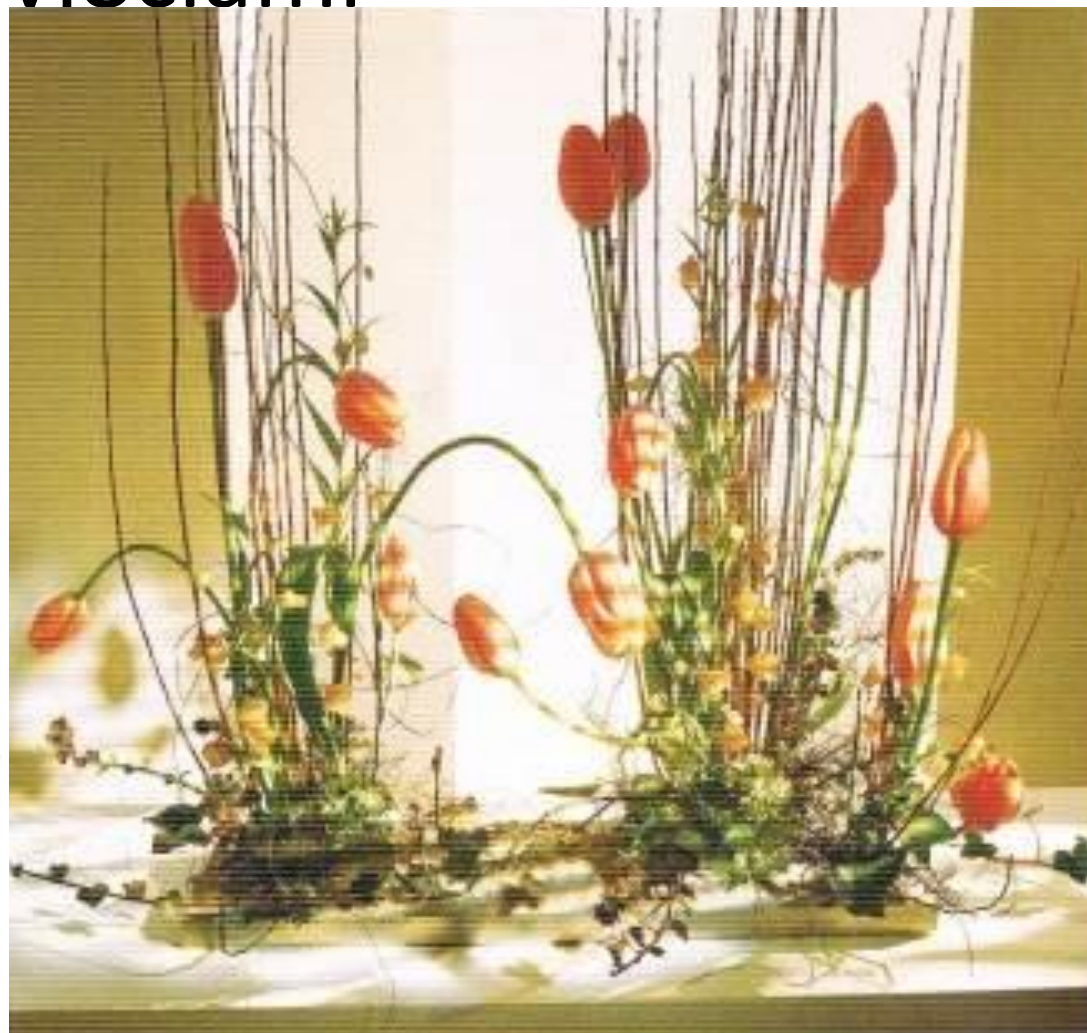
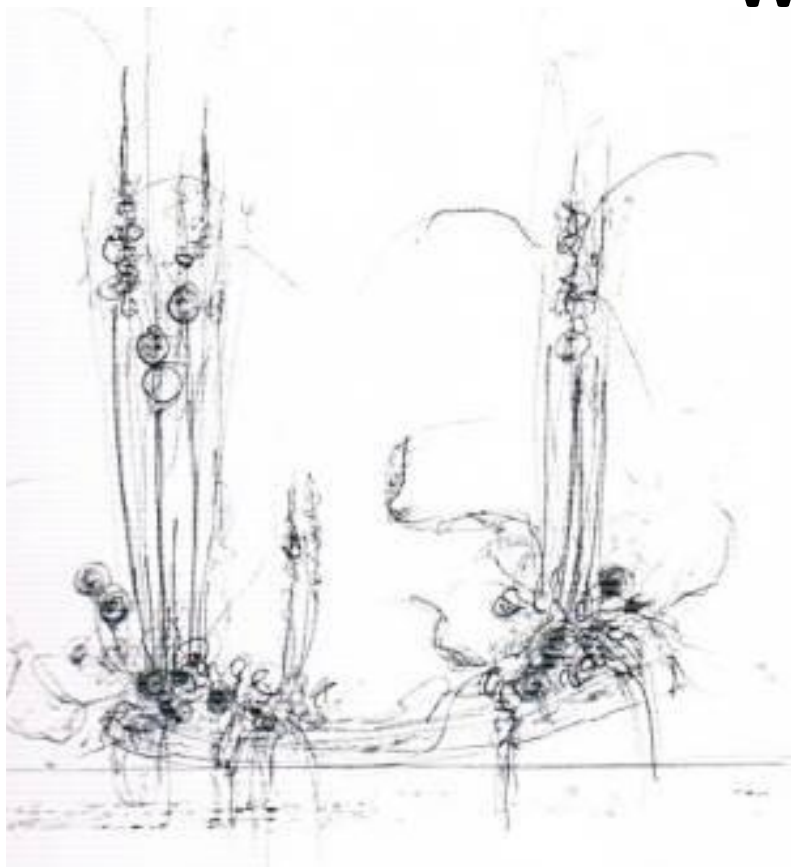
● **Kilka środkowych punktów wzrostu dowolnie uporządkowanych** – w pewnych typach kompozycji, charakteryzujących się np. przekątnym, przecinającym się lub dowolnie uporządkowanym przebiegiem linii, są tylko miejsca, z których wychodzą te linie – tzw. punkty wyjścia, natomiast brak jest miejsca ich spotkania się, tj. wspólnego punktu odniesienia. We florystyce uważa się, że takie dowolne uporządkowanie oznacza stanowczość i zdecydowanie twórcy aranżacji.

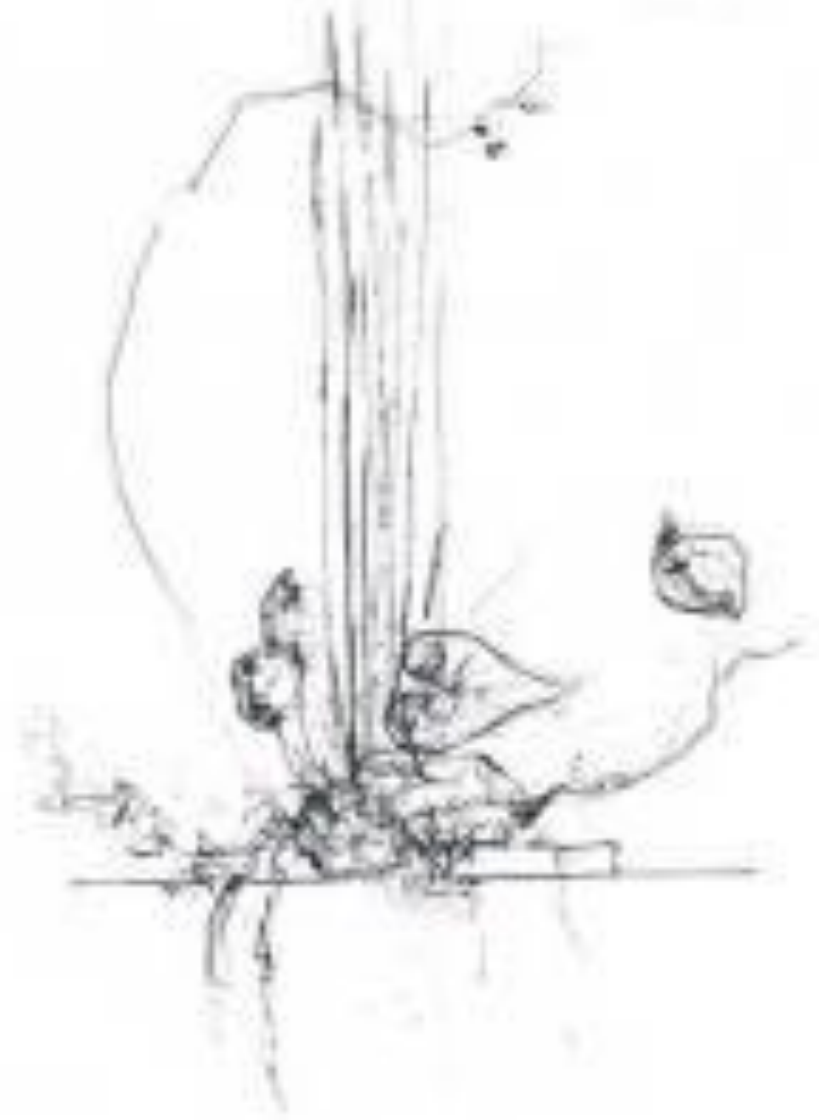

Jeden lub wiele punktów wzrostu z pojedynczym wyjściem

Jeden lub wiele punktów wyjścia
(punktów wzrostu) z kilkoma
wziściami

Materiały źródłowe

1. Kompozycje kwiatowe – Beate Walther, wyd. Weltbild
2. Świat florystyki – Agnieszka Zakrzewska, wyd. Septem
3. ABC Florystyki – Anna Nizińska, wyd. Hortpress
4. Podstawy komponowania – Gregory Lersch, wyd. Floral Design Studio